

EUROPEJSKIE ZASADY JAKOŚCI

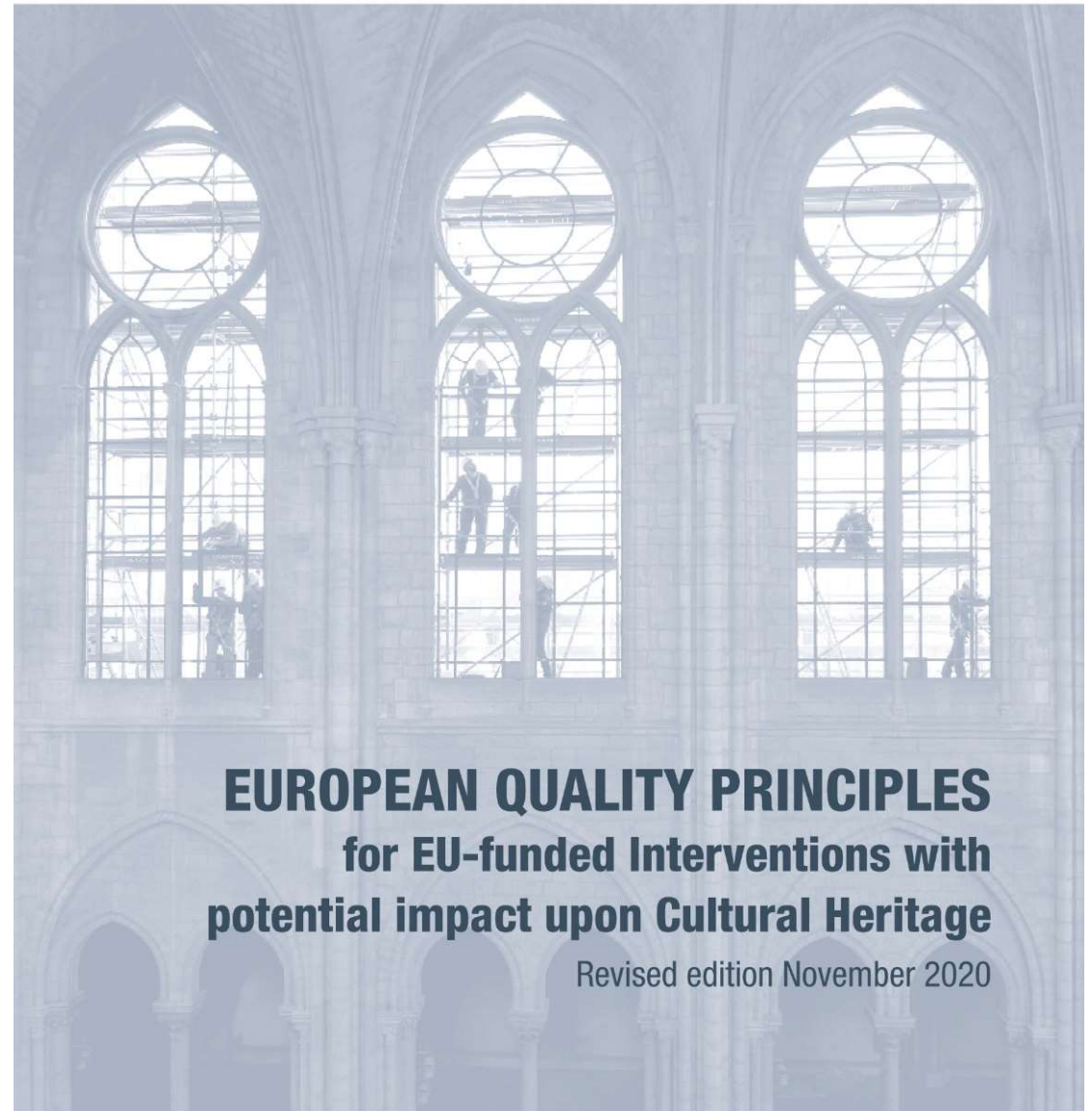
dotyczące finansowanych przez UE interwencji
o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe

dr hab. inż. arch. Bartosz M. Walczak, prof. uczelni

Zasady Jakości są efektem prac grupy ekspertów zebranych przez Międzynarodową Radę Zabytków i Miejsc Zabytkowych (ICOMOS), z mandatu Komisji Europejskiej i w ramach inicjatywy flagowej Unii Europejskiej (UE) w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018

EUROPEAN QUALITY PRINCIPLES for EU-funded Interventions with potential impact upon Cultural Heritage

Revised edition November 2020

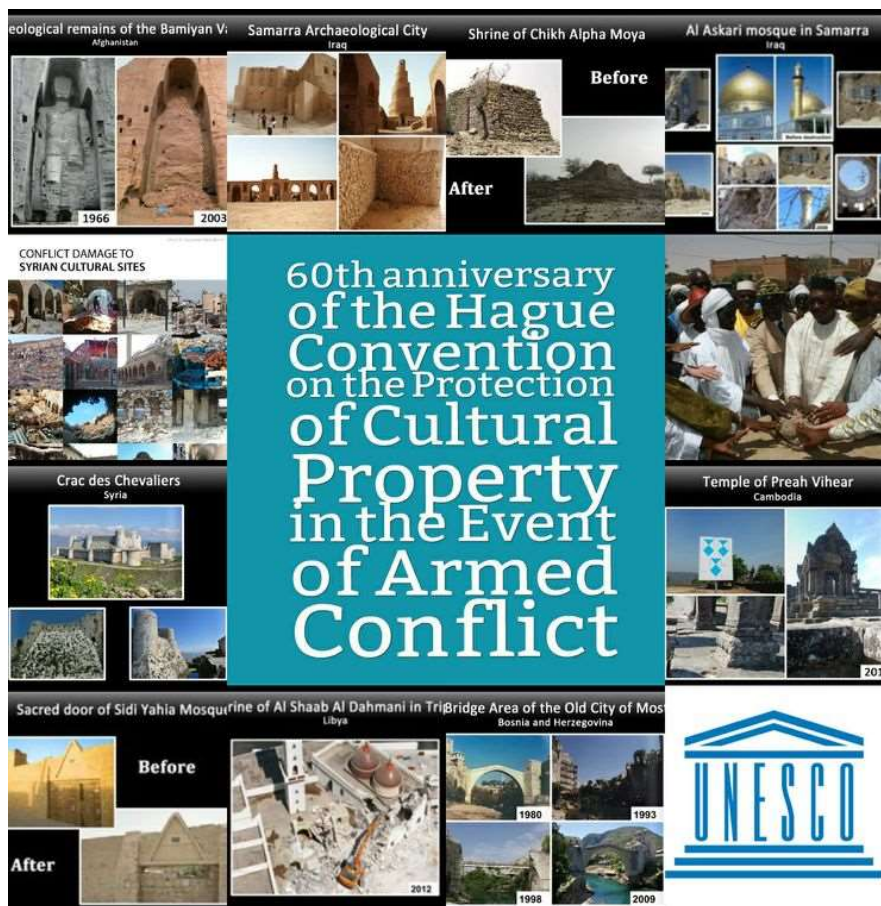
Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Zasady i standardy

1. Wszyscy interesariusze zaangażowani w ochronę dziedzictwa kulturowego powinni przestrzegać międzynarodowych kart i wytycznych dotyczących dziedzictwa kulturowego.
2. Teksty normatywne i dokumenty zawierające wytyczne dotyczące dziedzictwa kulturowego opracowane przez UNESCO, Radę Europy, ICOMOS, CEN i inne kompetentne organizacje powinny być udostępniane bezpłatnie za pośrednictwem Internetu i publikacji elektronicznych lub narzędzi cyfrowych.

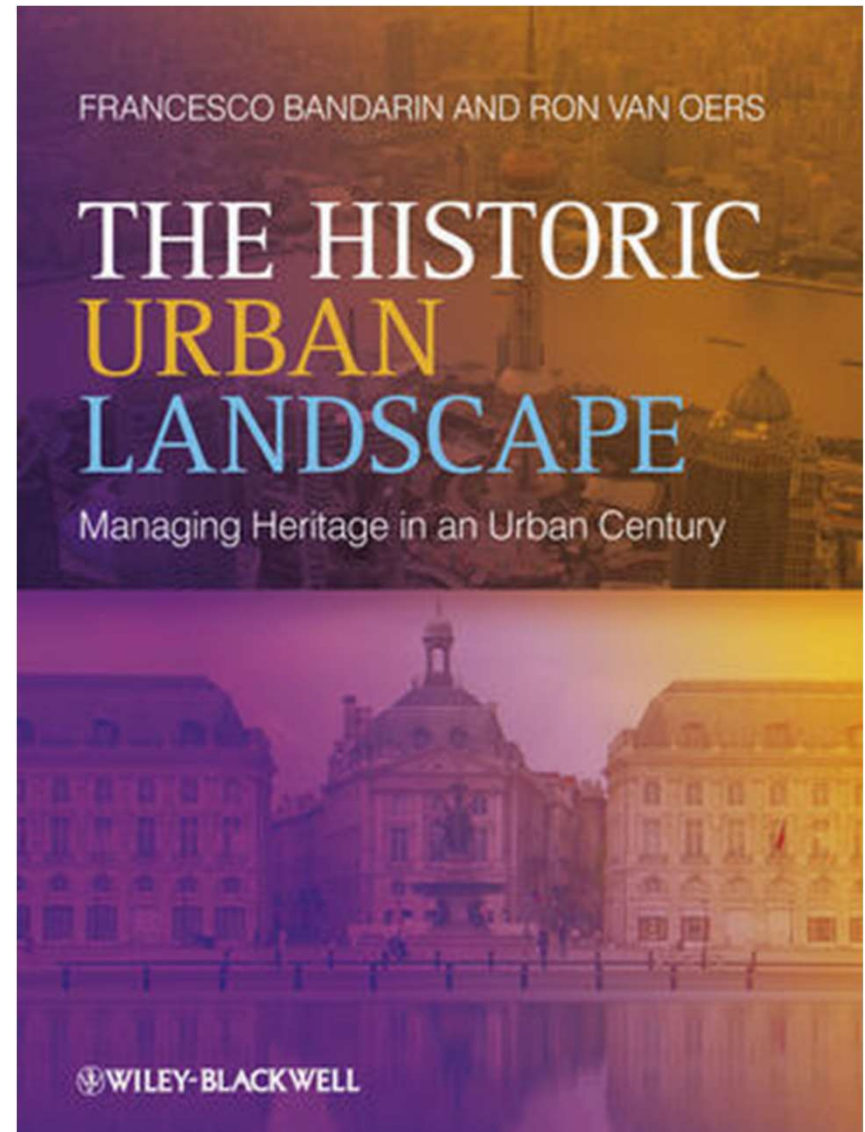
Promowanie zasad jakości

3. Dobra kultury powinny być użytkowane z szacunkiem, aby zachować ich znaczenie i wartości, oraz aby stały się inspiracją dla społeczności lokalnych oraz przyszłych pokoleń.
4. Uznanie dziedzictwa kulturowego za wspólne dobro i odpowiedzialność powinno stanowić warunek wstępny dla jakości. Ochrona dziedzictwa kulturowego powinna być rozumiana jako długoterminowa inwestycja dla społeczeństwa.
5. Wartości kulturowe powinny być chronione i brane pod uwagę co najmniej na równi z wartością finansową przy ocenie ogólnych kosztów i korzyści danej interwencji i traktowane co najmniej na równi z wartością finansową.

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Działalność programowa na poziomie europejskim i krajowym

6. Zachowanie dziedzictwa kulturowego powinno być włączone do programowania (tworzenia programów) na poziomie unijnym i krajowym na równi z innymi celami.
7. Działalność programowa UE i finansowanie dziedzictwa kulturowego powinny opierać się na rzetelnych badaniach i analizach.
8. Państwa członkowskie powinny zaangażować swoje narodowe instytucje/organy administracyjne zajmujące się dziedzictwem kulturowym już na samym początku fazy programowania/negocjacji i na wszystkich kolejnych etapach.
9. Programy i projekty zakończone sukcesem na poziomie krajowym i regionalnym należy udostępnić, aby UE mogła promować wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi.
10. Priorytety wyboru projektów do dofinansowania muszą być zgodne z *Europejskimi Zasadami Jakości dotyczącymi finansowanych przez UE interwencji o potencjalnym wpływie na dziedzictwo kulturowe*, wpływem na dziedzictwo kulturowe oraz ze strategicznymi politykami ochrony dziedzictwa kulturowego i muszą być zatwierdzone przez narodowe instytucje/organy administracyjne ds. dziedzictwa kulturowego.
11. Należy rozważyć finansowanie mniejszych projektów oraz dwuetapowy proces podejmowania decyzji w przypadku większych projektów.

Fundusze Europejskie
na ochronę zabytków
w Twoim
zasięgu!

Termin składania wniosków
od 28 lutego do 13 maja 2020 r.

Europejski Fundusz Rolny
na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

"Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie."

Operacja mająca na celu **REMONT ELEWACJI
ORAZ WYMIANĘ POKRYCIA DACHU ZABYTKOWEGO
KOŚCIOŁA ŚW. ELŻBIETY ORAZ KAPLICY ŚW. ROCHA
W KRASZEWIE, GM. LIDZBARK WARMIŃSKI**

współfinansowana jest
ze środków Unii Europejskiej w ramach działania
"Odnowa i rozwój wsi"

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Briefy projektowe i oferty przetargowe

12. Briefy i oferty powinny wspierać podejście konserwatorskie, w którym propozycje są zgodne z Kryteriami Wyboru zawartymi w niniejszym dokumencie Zasady jakości, w celu zachowania dziedzictwa kulturowego i związanych z nim wartości.
13. W briefach i ofertach należy wymagać, aby propozycje respektowały autentyczność w jej materialnych i niematerialnych aspektach oraz zachowanie dobra kultury.
14. Briefy i oferty powinny wymagać, aby propozycje określały bezpośrednie i pośrednie wpływy interwencji na dziedzictwo kulturowe w ramach analizy ryzyka wraz ze środkami łagodzącymi. Powinny one również wymagać, aby propozycje zawierały plan konserwacji i długoterminowego monitorowania oraz plan biznesowy, zwłaszcza w przypadku dużych projektów, a także aby wyjaśniały potencjalne korzyści dla społeczeństwa.

Planowanie projektu

15. Propozycje projektów powinny określać, w jaki sposób istniejący status, wartości i warunki dziedzictwa kulturowego zostały włączone do projektu, podając uzasadnienie dla wszystkich proponowanych interwencji. Należy uwzględnić identyfikację pojawiających się zagrożeń, problemów i możliwości w odniesieniu do projektu i jego kontekstu.
16. Tam, gdzie wymagane są dodatkowe lub nowe sposoby użytkowania, projekt powinien zapewnić równowagę, harmonię i/lub kontrolowany dialog między dziedzictwem kulturowym a nowymi elementami przy poszanowaniu i uwzględnieniu istniejących wartości.
17. W przypadku rozważania nowych funkcji, powinny one szanować i być zgodne z obiektem dziedzictwa, odpowiadać potrzebom społeczności i być zrównoważone.
18. Projekty i planowanie powinny uwzględniać potrzebę stałej i bieżącej konserwacji i wzmacniać zdolność społeczności lokalnych do dbania o swoje dziedzictwo.
19. Projekty finansowane przez UE powinny respektować wartości i traktaty UE. Rekonstrukcje mogą być finansowane tylko w wyjątkowych okolicznościach, o ile projekt jest zgodny z *Kryteriami Wyboru* zawartymi w niniejszym dokumencie *Zasady Jakości*.

Казенный винный склад

МОНОПОЛИС

OPRACOWANIE NAUKOWO-HISTORYCZNE
WRAZ Z OCENĄ WARTOŚCI KULTUROWYCH ZESPOŁU
POPZEMYSŁOWEGO ZAKŁADÓW PRZEMYSŁU
SPIRYTUSOWEGO „MONOPOL WÓDCZANY” W ŁÓDZI

dr hab. inż. arch. **Bartosz M. WALCZAK**
Instytut Architektury i Urbanistyki
Politechnika Łódzka

Łódź, lipiec 2014

Politechnika Łódzka, Instytut Architektury i Urbanistyki

dr hab. inż. arch. **Bartosz M. Walczak**, prof. uczelni

dr hab. inż. arch. **Bartosz M. Walczak**, prof. uczelni

Politechnika Łódzka, Instytut Architektury i Urbanistyki

Zamówienia publiczne

20. Podczas udzielania zamówień przez beneficjentów projektu na wykonanie robót, należy wdrożyć system dwukopertowy polegający na oddzielnej klasyfikacji oferty technicznej i finansowej, dając pierwszeństwo tej pierwszej.

Realizacja

21. Zasady Jakości powinny przyświecać etapowi implementacji.
22. Plan realizacji i struktura zarządzania projektem powinny być jasno określone i uzgodnione, umożliwiając działania naprawcze i efektywne wykorzystanie zasobów. Należy stosować kompatybilne materiały a także ostrożne i sprawdzone techniki, które są poparte danymi naukowymi i sprawdzone doświadczeniem. Należy ustanowić rezerwę na wypadek dodatkowych potrzeb (np. badania, testy materiałów).
23. Należy ustanowić specjalne kanały komunikacji pomiędzy wszystkimi stronami zaangażowanymi w projekt. W tym celu można wyznaczyć specjalnego przedstawiciela prac konserwatorskich.
24. Proces realizacji powinien być w pełni udokumentowany i zarchiwizowany oraz udostępniony do wykorzystania w przyszłości.

Monitorowanie i ocena

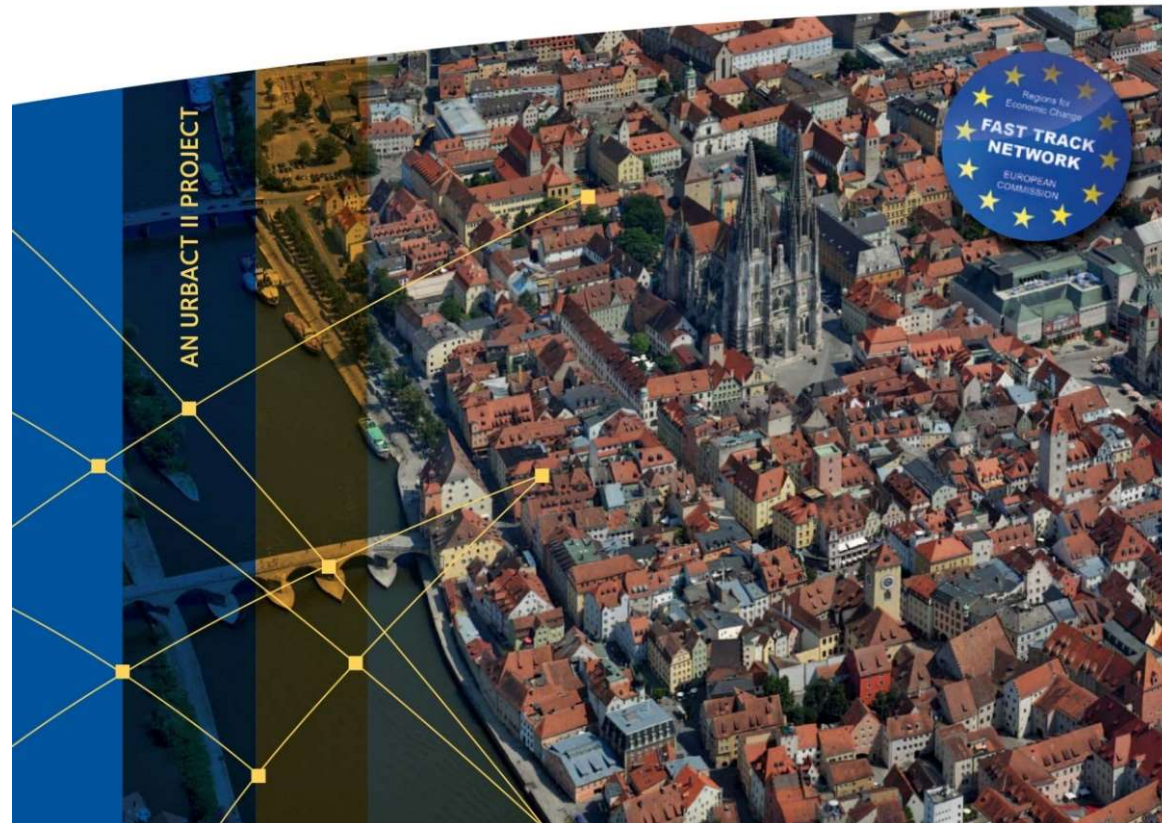
25. Niezależna ocena końcowa projektu powinna być przeprowadzona z udziałem ekspertów ds. dziedzictwa i obejmować badanie wyników kulturowych, technicznych, społecznych, ekonomicznych i środowiskowych oraz wpływu na społeczności lokalne. W przypadku małych, niskobudżetowych projektów należy rozważyć mniej rygorystyczne podejście do oceny. Niezgodność z Zasadami Jakości powinna prowadzić do podjęcia działań naprawczych.
26. Monitorowanie należy podejmować w regularnych odstępach czasu. Długoterminowa ocena pod kątem zrównoważonego zarządzania i utrzymania powinna być przeprowadzona po upływie rozsądnego okresu czasu od zakończenia projektu.
27. Na odpowiednich etapach procesu należy zapewnić odpowiednie środki na przeprowadzenie niezależnej oceny przez szczególnie kompetentnych ekspertów ds. dziedzictwa kulturowego.

Zarządzanie (governance)

28. Finansowane przez UE inicjatywy w zakresie dziedzictwa kulturowego powinny ułatwiać udział społeczeństwa obywatelskiego i społeczności.
29. Regulacje dotyczące funduszy powinny zachęcać do finansowania projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego i uwzględniać ich specyfikę.

'The Road to Success'
Integrated Management of Historic Towns
GUIDEBOOK

Ocena i ograniczanie ryzyka

1. Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny zbadać i zaproponować dostosowanie do potrzeb polityki zarządzania ryzykiem w odniesieniu do projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego i projektów, które mają wpływ na dziedzictwo kulturowe, ponieważ kompleksowe oceny ryzyka mają fundamentalne znaczenie dla powodzenia projektów dotyczących dziedzictwa kulturowego.
2. Należy zwiększyć wsparcia techniczne, administracyjne i finansowe dla zintegrowanej polityki badawczej i wspólnego programowania w zakresie dziedzictwa kulturowego w Europie, ponieważ pomogłoby to w konceptualizacji europejskiego wymiaru dziedzictwa kulturowego. Należy przeprowadzić badania dotyczące finansowania działań w zakresie dziedzictwa kulturowego i jego wpływu na jakość. Tworzenie synergii z innymi programami finansowania Eli mogłoby przynieść znaczne korzyści społeczne i gospodarcze.
3. Należy przeznaczyć środki finansowe na prowadzenie badań na poziomie makro (tendencje, skutki) i mikro (studia przypadków i porównanie dobrych praktyk) w celu wsparcia procesu programowania na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym oraz dostarczenia niezbędnych informacji ogólnych przed podjęciem jakiegokolwiek projektu
4. Należ rozwijać transdyscyplinarne programy badawcze i usprawniać transfer wiedzy z obszaru nauk społecznych i humanistycznych, aby objąć badaniami planowanie partycypacyjne, zintegrowane zarządzanie dziedzictwem kulturowym i rozwój środków inteligentnych technologii. Unijne programy badawcze powinny wymagać, aby wyniki badań związanych z dziedzictwem kulturowym były dostępne dla osób zajmujących się dziedzictwem kulturowym, w szczególności poprzez wykorzystanie repozytoriów Open Access, takich jak ICOMOS Open Archive.
5. Europejskie badania nad ochroną dziedzictwa kulturowego powinny zapewniać odpowiednie instrumenty finansowania także dla projektów na małą skalę.
6. SoPHIA, platforma społeczna programu Horyzont 2020 dotycząca oceny wpływu i jakości interwencji w europejskich obiektach środowiska historycznego i dziedzictwa kulturowego powinna opierać się na wynikach niniejszego dokumentu Zasady Jakości.

Edukacja i szkolenia

36. Kursy, szkolenia, inicjatywy i programy edukacyjne i szkoleniowe w sektorze dziedzictwa kulturowego powinny być zgodne z odpowiednimi międzynarodowymi standardowymi tekstami i wytycznymi w tej dziedzinie oraz regularnie aktualizować swoje programy nauczania, aby dotrzymać kroku rozwojowi technologicznemu i innowacjom.
37. W kontekście projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego finansowanych przez UE zapis o szkoleniach w zakresie konserwacji lub podnoszeniu kwalifikacji, powinien być, w miarę możliwości zawarty w opisie projektu i procesie przetargowym.
38. System informacyjny dotyczący najistotniejszych europejskich instytucji i organizacji edukacyjnych i szkoleniowych oraz ich kursów, inicjatyw i programów w sektorze dziedzictwa kulturowego byłby pomocny, gdyby był regularnie aktualizowany.
39. Instytucje, i inicjatywy kształcące i/lub szkolące osoby, które będą zaangażowane w kwestie konserwatorskie (takie jak urbaniści, projektanci wnętrz, rzemieślnicy) powinny włączyć konserwację do swoich głównych programów nauczania. Zrozumienie dziedzictwa kulturowego powinno być częścią każdego programu edukacyjnego na wszystkich poziomach.

Nagradzanie jakości

40. Komisja Europejska powinna ocenić możliwości opracowania specjalnej nagrody europejskiej w celu nagradzania jakości interwencji w zakresie dziedzictwa kulturowego finansowanych przez UE, w synergii z istniejącymi systemami i nagrodami.

**Zabytki inżynierii i techniki.
Standardy postępowania
konserwatorskiego**

Autorzy: dr inż. Waldemar Affelt (Politechnika Gdańska i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
dr inż. arch. Piotr Gerber (Politechnika Wrocławska)
mgr Robert Kola (Narodowy Instytut Dziedzictwa)
dr hab. inż. arch. Bartosz M. Walczak, prof. PŁ (Politechnika Łódzka)

dr hab. inż. arch. **Bartosz M. Walczak**, prof. uczelni

Opracowanie wykonano w ramach realizacji *Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017* przez zespół specjalistów z Polskiego Komitetu Ochrony Zabytków Techniki TICCIH

TICCIH
POLSKA

POLSKI KOMITET
OCHRONY
DZIEDZICTWA
PRZEMYSŁOWEGO

Politechnika Łódzka, Instytut Architektury i Urbanistyki

wizerunek miasta

kształtuje się poprzez odczucia jego użytkowników, na podstawie zidentyfikowanej tożsamości, oraz odbioru kreowanego obrazu miasta

odbiorcy tożsamości/kreowanego obrazu miasta

mieszkańcy, pracownicy, "użytkownicy" miasta, odwiedzający, przejezdni, odbiorcy informacji o mieście

oprac. Anna Mastalerz

dr hab. inż. arch. **Bartosz M. Walczak**, prof. uczelni

Politechnika Łódzka, Instytut Architektury i Urbanistyki

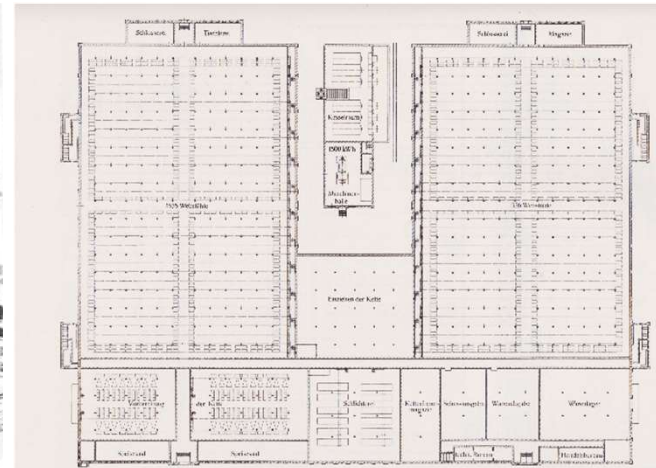
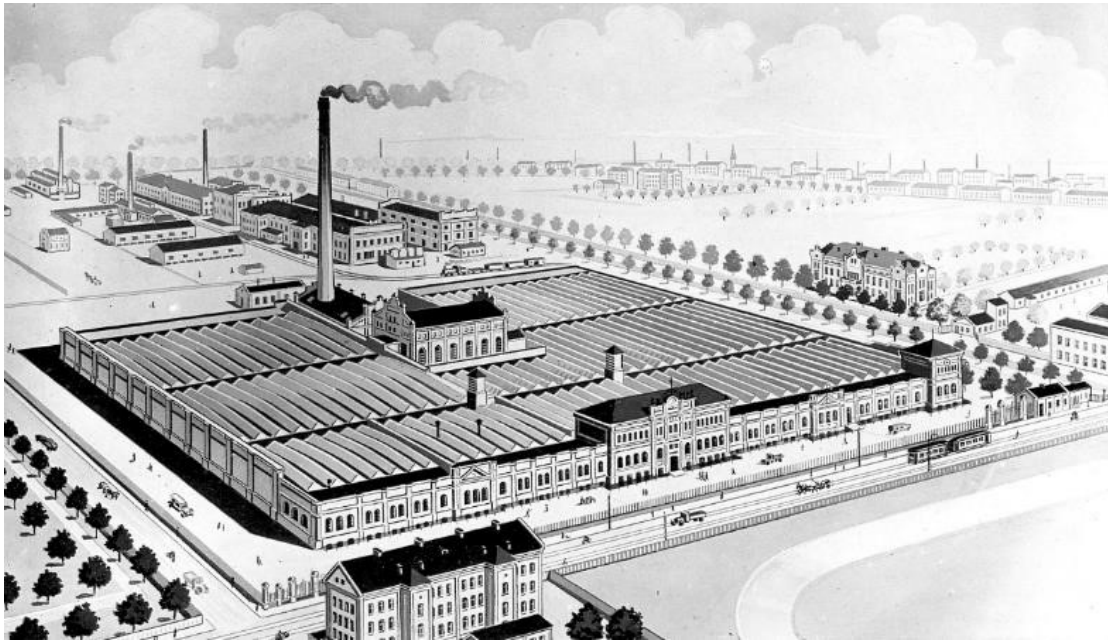
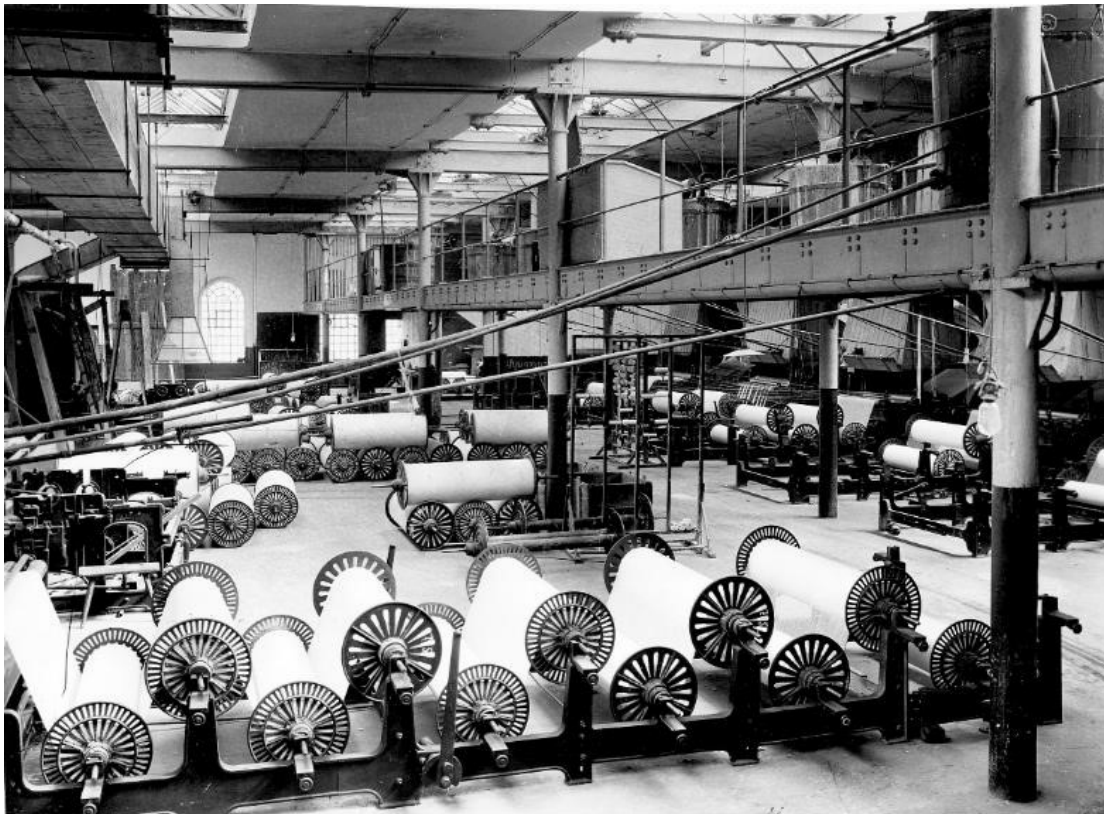

Abb. 21. Plan der Baumwollweberei für 3000 Stühle (mit elektr. Antrieb).

Paweł Rübensham
(Paul Riebensahm)

Carl-Arnold
Séquin-Bronner

Dachkonstruktion für Fabrik-Bau + Patent Nr. 23428

Vorteile:

1. Unabhängigkeit der Gebäudehöhe von der Himmelsrichtung.
2. Geringstes Gewicht bei sehr guter Isolation.
3. Unübertroffene Lichtwirkung spezieller Lüftungsvorrichtung.
4. Rasche und billige Erstellung bei jeder Jahreszeit.
5. Beste Eignung auch für schwierigste klimatische Verhältnisse.
6. Leichte und rationelle Anbringung von Transmissionen und Vorgelegen.

Empfohlen als rationellstes System für
 Maschinenfabriken, Werkstätten, Glassereien, Elektrizitätswerke,
 Spinnerolen, Webereien, Bleiherden, Färbereien, Magazine,
 Lagerhäuser, Markt- und Güterhallen etc.

Patent-Inhaber:
Séquin & Knobel, Rütli (Zürich),
 Zivil-Ingenieur-Bureau für modernen Fabrikbau.

Vertretung und Ausführung:
KOCH & Cie., vorm. E. Baumberger & Koch, Basel,
 Unternehmung für Dachkonstruktionen und Bodenbelags-
 Arbeiten.

...dziękuję za uwagę!

dr hab. inż. arch. Bartosz M. Walczak, prof. uczelni

Zakład Historii Architektury,
Rewitalizacji i Konserwacji Zabytków

Instytut Architektury i Urbanistyki,
Politechnika Łódzka
90-924 Łódź, al. Politechniki 6a, bud. B6

bartosz.walczak@p.lodz.pl

https://www.researchgate.net/profile/Bartosz_Walczak2

